

ПРАВИЛА ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА

на Общопрактикуващите Лекари в Република България

Добра Медицинска Практика за ОПЛ

Правилата за добра медицинска практика на ОПЛ в България са изградени на базата на утвърден световен и европейски опит, стандартите за добра практика на фамилните лекари във Великобритания, Холандия и Австралия и са съобразени с националните ни особености.

Те са в съответствие с:

- Правилата за добра медицинска практика на лекарите в Република България приети от БЛС
- Закона за съсловните организации на лекарите и стоматолозите (ЗСОЛС)
- Закона за здравето (ЗЗ)
- Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ)
- Правилата за добра медицинска практика на ОПЛ съответстват на етичните принципи на Хелзинската декларация.
- Правилата подлежат на периодична актуализация.

Правилата за добра медицинска практика са разработени от екип на:

НСОПБ

и

БНДОМ

в състав: Доц. д-р Валентина Маджова
Д-р Любомир Киров
Д-р Ивайло Попов
Д-р Пламен Панайотов
Д-р Петя Дакова
Д-р Николай Колев
Д-р Павлина Здравкова

Съдържание

страница

I. УВОД	04
I. 1. Добрата медицинска практика	04
I. 2. Добрият общопрактикуващ лекар	05
II. ДОБРА КЛИНИЧНА ПРАКТИКА И ЗДРАВНИ ГРИЖИ	06
II. 1. Предоставяне на добра клинична практика	06
II. 2. Задължения на общопрактикуващия лекар в практиката	07
II. 3. Подпомагане на пациентите да се грижат за себе си	08
II. 4. Избягване лечението на близки хора	08
II. 5. Достъпност	08
II. 6. Вземане на решения за вида и обема на медицинската услуга	09
II. 7. Лечение при спешни случаи	10
III. ПОДДЪРЖАНЕ НА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА	11
III. 1. Поддържане на знанията и познаване на новостите в медицината	11
III. 2. Поддържане и подобряване представянето на ОПЛ в практиката	12
IV. ПРЕПОДАВАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА ОПЛ	13
V. ОТНОШЕНИЯ С ПАЦИЕНТИТЕ	14
V. 1. Лекар и пациент, като партньори	14
V. 2. Вземане на съгласие	15
V. 3. Добри комуникации	16
V. 4. Деца и юноши	17
V. 5. Отношения с роднини, болногледачи и партньори	17
V. 6. Да бъдем открити и честни с пациентите, ако нещо се обърка	18
V. 7. Поддържане на доверието в професията	18
V. 8. Конфиденциалност	19
V. 9. Прекратяване на професионалните отношения с пациента	20
VI. РАБОТА И ОТНОШЕНИЕ С КОЛЕГИ	21
VI. 1. Работа в екип	21
VI. 2. Поведение и професионални действия на колеги	22
VI. 3. Колегиалност	23
VI. 4. Обмен на информация между колеги	24
VII. НЕПОДКУПНОСТ	25
VII. 1. Да бъдеш честен и заслужаващ доверие	25
VII. 2. Предоставяне и публикуване на информация за своята практика	26
VII. 3. Писане на доклади, характеристики, предоставяне на доказателства и подписване на документи	27
VII. 5. Проучвания	28
VII. 6. Финансови и търговски взаимоотношения	29
VII. 7. Конфликт на интереси	29
VIII. ЗДРАВЕТО НА ОПЛ	30

I. 1. Добрата медицинска практика

В основата на всяка добра медицинска практика са застъпени основните принципи:

- Професионална компетентност
- Добри комуникативни умения
- Достойно отношение към пациентите
- Етичност в поведението към пациенти и колеги
- Умения за работа в екип

Правилата за добра медицинска практика се основават на принципите и ценностите, които трябва да спазва добрият лекар-професионалист в своята дейност. Те посочват правилното поведение на лекаря, при зачитане на правата и достойнството на гражданите. Правилата предоставят възможно най-добрите медицински услуги, независимо от пола, възрастта, расата, религията, сексуалната ориентация, начина на живот, социалното и здравословното състояние и инвалидността на пациента.

Не е възможно да се създадат универсални правила за добра медицинска практика, приложими изцяло за всеки лекар. Затова ОПЛ трябва да може във всеки момент да обясни и обоснове действията и решенията си, когато възникнат въпроси или съмнения относно неговата практическа дейност.

Този документ се предоставя на общопрактикуващите лекари и техните пациенти, за да бъдат информирани какво може да се очаква от фамилияния лекар. Посочените принципи водят до позитивен подход в работата и поведението на ОПЛ при упражняване на лекарската професия.

Правилата за добра медицинска практика са препоръчителни за всички ОПЛ в Република България.

Спазването им ще доведе до прилагането и поддържането на възможно най-високи стандарти в работата на семейните лекари и ще гарантира високо качество на медицинските грижи.

I. 2. Добрият общопрактикуващ лекар

Добрият ОПЛ поставя на първо място грижата за пациента. Той е компетентен, поддържа високо ниво на съвременни знания и умения, създава и е в добри отношения с пациенти и колеги, отличава се с честност и заслужава доверието на своите болни.

Добрият общопрактикуващ лекар:

- се отнася с пациентите си учтиво и внимателно
- зачита достойнството им
- пази тайната на пациентите
- изслушва и уважава мнението на своите пациенти, дори и да не съвпада с неговото
- информира пациентите по разбираем за тях начин
- зачита правото им да участват във вземане на решения относно тяхното лечение
- развива и актуализира професионалните си знания и умения
- спазва границите на професионалната си компетентност
- не разгласява поверителна информация
- не допуска личните му възгледи да влияят на лечението
- незабавно се намесва, ако счита, че негов колега не е в състояние да изпълнява задълженията си
- не злоупотребява с правомощията си като лекар
- сътрудничи с колегите си в интерес на пациентите

II. 1. Предоставяне на добра клинична практика

Добрата клинична практика и здравните грижи на ОПЛ се основават на биопсихосоциалния подход към пациента и включват:

- Адекватна преценка на състоянието на пациента, въз основа на историята на заболяването, симптомите, психо-физиологичните и социални фактори, мнението на пациента и при необходимост извършване на медицински преглед;

Препоръчване на подходящи за пациента изследвания;

- Информиране за вариантите на лечение на неговото заболяване;
- Даване на съвет;
- Бързи и точни действия, когато състоянието на пациента изисква това;
- Пренасочване на пациента към друг лекар, ако състоянието му налага това.

II. 2. В своята практика общопрактикуващият лекар трябва да:

- Спазва границите на своята професионална компетентност.
- Отразява медицинския преглед веднага или възможно най-рано, след извършването.
- Води точна документация, отразяваща съответните клинични находки, взетото решение, информацията, предоставена на болния, предписаните медикаменти, изследвания и лечение.
- Назначава лечение, само когато е добре запознат със здравословното състояние на пациента и е убеден, че то е адекватно на заболяването му.
- Провежда най-ефективно лечение, основано на "медицината базирана на доказателствата".
- Полага максимални грижи за облекчаване на болката и дискомфорта, без значение дали заболяването е лечимо или не.
- Използва максимално добре всички предоставени му възможности за профилактика, диагностика и лечение.
- Умее да получава достатъчна клинична информация за диагноза и лечение по неудобни и деликатни въпроси.
- Дава консултация по телефона или интернет само ако е убеден, че е получил достатъчно информация, за да оцени обективно състоянието на пациента и да определи начина на поведение.
- Има лесен достъп на пациента до него, когато е на разположение.
- Направи консултация и/или да приема съвети на други колеги, когато е необходимо.
- Уважава правото на пациента на второ мнение и да информира подробно колегите си за болния.
- Сътрудничи при предоставяне на информация, която се изисква по закон от организациите, контролиращи общественото здраве.

II. 3. Подпомагане на пациентите да се грижат за себе си

- ОПЛ трябва да окуражава пациентите си и обществото да проявяват грижа за здравето си и да предприемат действия за неговото подобряване и поддържане
- Това включва и даване на съвети на пациента за ефектите от начина им на живот върху здравословното им състояние и възможните изходи от провежданото лечение

II. 4. Избягване лечението на близки хора

- Ако е възможно, ОПЛ трябва да избягва лечението на пациенти, с които е в много близки взаимоотношения

II. 5. Достъпност

За пациентите достъпът до фамилния лекар е от голяма важност.

За целта той трябва:

- да разработи гъвкава схема за посещения на предварително записани и непланирани пациенти
- да уговоря при необходимост консултация с друг лекар за продължаване на лечението или уточняване на диагнозата
- да се съобразява с пациентите, ако са трудно подвижни и не могат да посетят амбулаторията му
- да осигури възможност за консултация по телефона

II. 6. Вземане на решения за вида и обема на медицинската услуга

- Изследванията или лечението, които ОПЛ предоставя или урежда на пациента, трябва да се основават на оценката му и тази на пациента за неговите нужди и приоритети, както и на клиничната преценка за очакваната ефективност от възможните видове лечение.
- Не трябва да се отказва или забавя лечението на пациента, дори ако смята, че болният сам е допринесъл за състоянието си.
- Не трябва да позволява личните му възгледи да влияят на професионалното му отношение към пациента и на лечението, което предлага или провежда.
- Ако ОПЛ провежда конкретна процедура или дава съвет, който е в конфликт с неговите религиозни или морални убеждения и това може да повлияе лечението или давания съвет, трябва да го обясни на пациента и да го информира, че има право на второ мнение.
- ОПЛ трябва да е убеден, че е предоставил на пациента достатъчно информация, за да упражни правото си на вземане на решение.
- За всеки пациент са гарантирани грижи и лечение, според здравните нужди.
- ОПЛ няма право да откаже лечение на пациент, ако здравословното състояние на болния може да го изложи на риск. Ако пациентът е рисков за неговото здраве или сигурност, ОПЛ трябва да предприеме всички възможни стъпки за минимизиране на риска, преди започване на лечението, или да осигури подходящи алтернативни възможности.

II. 7. Лечение при спешни случаи

В случай на спешност, където и да възникне тя, ОПЛ трябва да съдейства, като се съобразява със собствената си сигурност, компетентност и възможности за друг вид помощ.

III. 1. За поддържане на знанията и познаване на новостите в медицината

За поддържане на знанията и познаване на новостите в медицината общопрактикуващият лекар

- Трябва да поддържа своите знания и умения в съответствие с новостите в медицината през целия си активен професионален живот.
- Трябва да познава съответните ръководства и препоръки, касаещи неговата работа.
- Трябва да участва редовно в образователни мероприятия, които поддържат и развиват неговата компетентност и умения.
- Трябва да познава и спазва новите закони и наредби, които касаят неговата практическа дейност.

III. 2. Поддържане и подобряване участието на ОПЛ в практиката

Общопрактикуващият лекар трябва да работи с колегите и пациентите си за затвърждаване и подобряване на качеството на работата си в практиката. За тази цел той трябва да:

- поддържа необходимия обем информация и доказателства от медицинската му практика
- актуализира редовно медицинската си дейност, ползвайки ръководства за поведение, консенсуси и стандарти по обща медицина
- участва в система за осигуряване, оценка и подобряване на качеството
- има конструктивен подход към резултата от проведена акредитация, оценка на качеството или цялостната му дейност, като планира и предприема обучение, ако е необходимо
- помага да бъдат преодолените колебанията у колегите и пациентите по отношение на ефектите от приложеното лечение
- докладва при всяко съмнение за новооткрити нежелани реакции към даден медикамент, което ще намали рисковете за пациентите

IV. Преподаване, обучение и оценяване на ОПЛ

- Преподаването, обучението и оценяването на ОПЛ са важни по отношение грижата за пациентите сега и в бъдеще, затова той трябва да участва целенасочено и с желание в този процес.
- Ако ОПЛ преподава, той трябва да развива умения, отношения и практика на компетентен преподавател.
- Трябва да е убеден, че целият екип, с който работи, включително и заместниците му са правилно ръководени.
- Трябва да бъде честен и обективен, когато оценява представянето на колегите си. Неговите пациенти ще бъдат изложени на риск, ако представи за компетентен някой, който не е достигнал или не поддържа удовлетворително ниво от знания и умения.
- Трябва да бъде честен, справедлив и точен, когато дава препоръка или прави оценка на колегите си.

V. 1. Партньорство между лекар и пациент

- Отношенията на откритост, доверие и добро общуване с пациентите, ще дадат на общопрактикуващия лекар възможност по-добре да определи индивидуалните им потребности.
- За да изпълни ролята си на партньор, ОПЛ трябва да :
  - бъде учтив, загрижен и честен
  - се отнася с уважение към пациентите
  - уважава личността на пациента и правото му на конфиденциалност
  - подпомага пациентите в усилията да подобрят и поддържат здравето си
  - подпомага пациентите, които знаят за своето състояние, при вземането на решение

V. 2. Вземане на съгласие

- ОПЛ трябва да зачита правото на пациентите си да участват във вземането на решения, касаещи здравето им.
- Преди да назначи лечение или изследване, той трябва да бъде сигурен, че пациентът е наясно какво и защо му се предлага и какви са рисковете за него.
- Да се убеди, че пациентът е дал съгласие.

V. 3. Добри комуникации

- За да общува ефективно с пациентите, общопрактикуващият лекар трябва да :
  - изслушва, пита и уважава тяхното мнение за здравето им и адекватно да реагира на техните тревоги и предпочитания
  - сподели по разбираем за тях начин информацията, която биха искали да научат относно състоянието си, възможностите за лечение и свързаните с това рискове
  - отговаря на въпросите им и ги информира за развитието на тяхното заболяване и лечение
- Да се увери, че е направено всичко, за да се преодолеят езиковите и други бариери в общуването с пациентите.
- Ако пациентът е възрастен, с прояви на умствен дефицит, да обясни състоянието му на партньора, човека, който се грижи за него, близък роднина или приятел, ангажиран с отглеждането му, като прецени, че пациентът не би се възпротивил.

V. 4. Общуване с деца и юноши

- Общопрактикуващият лекар трябва да пази и защитава здравето и благоденствието на децата и юношите
- Трябва да им предлага съдействие, ако има основание да мисли, че правата им са нарушени или потъпкани
- В общуването с децата и юношите общопрактикуващият лекар трябва да:
  - се отнася с уважение и изслушва мнението им
  - отговаря на въпросите им, като дава най-доброто от себе си
  - поднася информацията по разбираем за тях начин

V. 5. Отношения с роднини, болногледачи и партньори

- да бъде внимателен и отзивчив
- да спазва конфиденциалност, когато предостави информация за пациента, дори след неговата смърт

V. 6. Да бъде открит и честен с пациентите, ако нещо се обърка

- Ако пациентът, за когото се грижи общопрактикуващият лекар, пострада или бъде стресиран, трябва незабавно, доколкото е възможно, да подобри състоянието му. Като предложи извиненията си, да обясни изчерпателно и бързо какво се е случило и възможните краткосрочни и дългосрочни последици.
- Пациентите с оплаквания от отношението към тях или лечението, имат право на бърз, откровен и конструктивен отговор, включващ обяснение и ако е уместно - извинение. Жалбите на пациентите не трябва да имат отрицателно въздействие върху грижите на общопрактикуващият лекар за тях.

V. 7. Поддържане на доверието в професията

- Не трябва да използва професионалното си положение с цел сексуални или неподходящи емоционални отношения с пациенти или техни близки.
- Не трябва да демонстрира пред пациентите личните си убеждения, включително политически, религиозни или морални, използвайки уязвимото състояние, в което те се намират.

V. 8. Конфиденциалност

- ОПЛ трябва да се отнася към информацията за пациентите си, като към поверителна такава, включително и след тяхната смърт.
- Предоставянето ѝ на трета страна се осъществява след писмено съгласие на пациента, на негов роднина или настойник.
- В случаите, когато тази поверителна информация се изисква по съдебен или друг законов път, това би могло да стане без писменото съгласие на пациента, но е за предпочитане същият да бъде уведомен.
- При използване на информация за пациента с цел научно изследване, публикация, представяне на конференции, трябва да се заличат всички данни, които биха могли да разкрият самоличността му.
- При обсъждането на клинични случаи между колеги, назоваването по име на пациентите трябва да се избягва.
- Добре е да не се забравя, че има разлика между информацията, интересна за широката публика и тази, полезна за публичното здраве. И в двата случая е уместно да се прецени до каква степен да бъде предоставена, като отново се избегнат всички данни, разкриващи самоличността на пациента.

V. 9. Прекратяване на професионалните отношения с пациента

- Макар и рядко, възникват ситуации, при които пациентът проявява насилие срещу лекуващия лекар или негов колега, или се държи непочтено и неприемливо, при което доверието между лекар и пациент се нарушава. В тези случаи, лекарят изпитва необходимост да преустанови отношенията си с болния. Общопрактикуващият лекар трябва да е убеден, че решението му е почтено и да бъде готов да обясни решението си, ако се наложи. Лекарят не бива да прекъсва отношенията си с пациента, до поемане на грижата от друг лекар.
- Общопрактикуващият лекар трябва да информира пациента за своето решение и причините за преустановяване на отношенията. Ако е подходящо, това може да се направи и писмено.
- Трябва да направи възможното да осигури последващи грижи за пациента и да предаде здравното му досие на поелия грижата за него лекар.

VI. 1. Работа в екип

При работа в екип, общопрактикуващият лекар трябва да има позитивна роля и да стимулира колегите си.

За целта трябва да:

- уважава уменията и приноса на своите колеги
- общува ефективно с колегите си в екипа и извън него
- се увери, че неговите колеги осъзнават ролята и отговорностите му в екипа, както и отговорността и грижите на всеки един от тях за пациента
- участва редовно в одит и наблюдение по изпълнение на стандартите и работата на екипа и предприема действия за коригиране на недостатъците му
- покрепя колеги, които имат проблем с изпълнението на професионалната си дейност, поведението или здравето си

VI. 2. Поведение и професионални действия на колеги

Сигурността на пациента е от първостепенно значение за общо-практикуващия лекар. Той трябва да предпазва пациентите си от риска да бъдат увредени от колеги, които имат неправилно поведение, недостатъчни професионални умения или здравословни проблеми, които биха се отразили негативно на работата им.

В тези случаи трябва:

- да поговори открито с колегата си и установи проблема
- да обсъди причините и възможните начини за решение
- да предложи на колегата си правилното, според него, решение
- да помогне на колегата си, според своите възможности и компетентност
- да при необходимост да информира и потърси подкрепа от съсловната организация или други институции

VI. 3. Колегиалност

- Да уважава и бъде честен в отношенията с колегите си
- Да не ги нагрубява
- Да не ги дискриминира въз основа на лични убеждения и възгледи
- Да не коментира поведението на колегите си пред пациентите или техни близки
- Да не прави изявления, които могат да уронят престижа на неговите колеги пред други лекари или персонал

VI. 4. Обмен на информация между колеги

- Обменът на информация с други изпълнители на медицинска помощ допринася за безопасността и ефективността на здравната услуга.
- Когато представя пациент, общопрактикуващият лекар трябва да осигури свързаната с проблема информация - за минали заболявания и моментното му състояние.
- Ако назначава лечение или дава съвет на пациент, който не е от неговата листа, да информира по удобен начин неговия общопрактикуващ лекар (освен ако пациентът не е против това) за резултатите от изследванията, проведеното лечение и всичко, свързано с продължаване на лечението.
- Ако пациентът не се е обърнал към него по препоръка на своя общопрактикуващ лекар, да поиска съгласието му да информира неговия фамилен лекар, преди да започне лечение, освен ако не се касае за спешно състояние.

VII. 1. Да бъде честен и да заслужи доверието на пациентите и колегите си

НЕПОДКУПНОСТ

- Неподкупност означава общопрактикуващият лекар да бъде честен, почтен и заслужаващ доверие.
- Общопрактикуващият лекар трябва да е сигурен, че поведението му по всяко време оправдава доверието на пациента и обществото в лекарската професия.

VII. 2. Предоставяне на информация за услугите, които практиката му предлага

- Информирането на пациентите е важна част от практиката и за това те трябва да са запознати с предлаганите в нея услуги. Това включва работен график, уговаряне на посещение, грижи в извънработно време и телефон за връзка.
- Публичната информация за услугите на общопрактикуващия лекар трябва да е точна и лесно проверяема, да бъде публикувана в съответствие със законите и правилата за реклама.
- Общопрактикуващият лекар не трябва да прави подвеждащи изявления за качеството или резултатите от неговата дейност.
- По никакъв начин да не гарантира за резултатите от лечение то и да не се възползва от уязвимостта или липсата на медицински познания у пациентите.
- Да не принуждава хората да ползват определена услуга, като експлоатира страха им от заболяване.

VII. 3. Доклади, характеристики, доказателства и подписване на документи

- Общопрактикуващият лекар трябва да бъде честен и почтен, когато пише доклади, попълва или подписва документи.
- Да бъде винаги откровен, когато споделя своя опит, представя квалификацията си и личната си позиция.
- Когато подписва документи, да проверява винаги достоверността на съдържанието им.
- Да не бави без причина изработването на документи, които е обещал.
- Ако е призован като свидетел, да обяви границите на своите знания и компетентност. Да бъде честен и изчерпателен в писмените си и устни показания.
- При провеждане на разследване, да окаже нужното съдействие за изясняване на случая, като спазва законите на Р България. Само в случаи, когато показанията му могат да доведат до криминално разследване срещу самия него, има право да запази мълчание.

VII. 4. Проучвания

- Проучванията, които директно или косвено засягат пациента, са важни за развитието на медицинската наука, за подобряването на качеството на здравните грижи и лечението.
- Ако участва в планиране, организиране и провеждане на проучване, общопрактикуващият лекар трябва:
  - да постави на първо място защитата на интересите на пациентите
  - да действа честно и почтено
  - да спазва всички правила за провеждане на такива проучвания

VII. 5. Финансови и търговски взаимоотношения

- Да информира пациента за цената на услугата или други необходими такси. Най-добре е това да се направи, преди да е получил съгласие за преглед или лечение.
- Не трябва да подтиква пациентите си да дават, да заемат или завещават пари или подаръци, ако това пряко или косвено го облагодетелства.
- Не трябва да принуждава пациентите си или техните близки да правят дарения на трети лица или организации.

VII. 6. Конфликт на интереси

Ако общопрактикуващият лекар има финансови или търговски интереси в организации, осигуряващи здравни грижи или фармацевтични и биомедицински компании, те не трябва да влияят върху избора на лечението и отношението към пациента.

VIII. Здравето на общопрактикуващия лекар

- 1.** Когато има здравословни проблеми, общопрактикуващият лекар не трябва да допуска здравословното му състояние да поставя пациентите и колегите му в риск.
- 2.** Общопрактикуващият лекар трябва да си избере фамилен лекар извън неговото семейство.
- 3.** Да не се самодиагностицира и самолекува.
- 4.** Ако знае или се съмнява, че има сериозно заболяване, задължително да се консултира с колега с подходяща квалификация. Да спазва дадените от него/тях съвети за изследвания, лечение и промени в практиката му.
- 5.** Да имунизира себе си, колегите и пациентите си срещу инфекциозни заболявания, за които има изработени ваксини.

Библиография

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Confidentiality: Protecting and providing information. UK, April 2004
2. Conflicts of interest. UK, November 2006
3. Continuing professional development. UK, 2004
4. Engels Y, Campbell St., Dautzenberg M. et al. Developing a framework of, and quality indicators for, general practice management in Europe. Family Practice 2005; vol. 22: pp 215 - 222
5. Feedback from the Royal Australian College of General Practitioners (RACGP) to the Australian Council for Healthcare Standards (ACHS) concerning the proposed Quality Standards for Division of General Practitioners. Royal Australian of General Practitioners. 27 July, 2006
6. Good Medical Practice for General Practitioners. Royal College of General Practitioners, UK, September 2002
7. Good Medical Practice for Physicians. Federation of Royal College of Physicians of the UK, 2004
8. Good Medical Practice in Paediatrics and Child Health: Duties and Responsibilities of Paediatricians", Royal College of Paediatrics and Child Health, May 2002
9. Good Medical Practice. General Medical Council, November 2006
10. Good practice in prescribing medicines. (May 2006)
11. Good Practice: A Guide for Departments of Anaesthesia, Critical Care and Pain Management. Royal College of Anaesthetists, 2nd edition, 2002
12. Good Psychiatric Practice. Royal College of Psychiatrists, 2nd edition, May 2004
13. Good Public Health Practice: Standards for Public Health Physicians and Specialists in Training. UK, Faculty of Public Health Medicine, April 2001
14. Guidance for Clinical Health Care Workers: Protection Against Infection with Blood-borne Viruses Recommendations of the Expert Advisory Group on AIDS and the Advisory Group on Hepatitis. UK Health Departments
15. Guidelines on Revalidation: Criteria, Standards and Evidence. College of Emergency Medicine, 2006
16. Jeacocke D, Heller R, Gibberd R. et al. Evidence-based indicators for improving the quality of health care provision in General Practice. Newcastle Institute of Public Health, 2000.
17. Mainz J. Defining and classifying clinical indicators for quality improvement. Int J for Qual in Health Care. 2003, vol.15 (6): 523–530
18. Makel H, Barents CJ, Bruins CP et al. Basic Job Description for the General Practitioner. Dutch National Association of General Practitioners.
19. Management for doctors. UK, February 2006
20. Medical Certificates and Reports. British Medical Association, July 2004
21. Raising concerns about patient safety. UK, November 2006
22. Referring a doctor to the GMC: A guide for individual doctors, medical directors and clinical governance managers. UK, 2005
23. Standards for General Practices. The Royal Australian College of General Practitioners. 3-rd Edition, 2005
24. Supporting people with long term conditions to self care: A guide to developing local strategies and good practice. Department of Health (England), 24 February 2006
25. The Blue Guide: Advertising and Promotion of Medicine in the UK. Medicines and Healthcare Products Regulatory Agency. 2005
26. The CCT Application Process: A Step By Step Guide. Royal College of General Practitioners, UK, 2007
27. The Children Act. UK, 2004
28. Valuing diversity – resource guides. UK, 2006
29. When a patient dies: Advice on developing bereavement services in the NHS. UK, Department of Health. England, October 2005
30. Withholding and withdrawing life prolonging treatments: Good practice in decision making. UK, August 2002
31. Г. Иванов. Качество на медицинската помощ - същност, съдържание, определяне, осигуряване, управление. Сборник резюмета от I Национален конгрес по ОМ, Варна, Октомври 2006
32. Г. Иванов, Д. Димитрова. Система за оценяване на качеството в първичната медицинска помощ.
33. Правила за добра медицинска практика на лекарите в Република България. София, 2006